

#AML/CTF #FinTech #BankuNoslēpums
#Maksājumi #Aizdevumi #Parādi

Latvija

Lietuva, Igaunija, Zviedrija, Polija

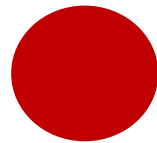
Metodoloģija

Mērķis

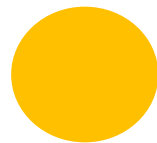
Izprast Latvijas pieeju, salīdzinājumā ar kaimiņu jurisdikcijām, ņemot vērā starptautiskos standartus vai labāko praksi.

Dati

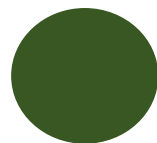
Balstīti uz Latvijas Finanšu nozares asociācijas anketas atbildēm, ko sniedza Lietuvas, Igaunijas, Zviedrijas un Polijas banku asociācijas.

Latvijas pieeja nav nedz līdzvērtīga pieejai reģionā, nedz atbilstoša starptautiskajiem standartiem vai labākajai praksei.

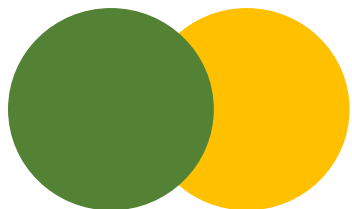

Latvijas pieeja ir stingrāka vai konservatīvāka un var mazināt jurisdikcijas konkurētspēju.

Latvijas pieeja ir vienvērtīga ar reģiona tendencēm un atbilstoša starptautiskajiem standartiem vai labākajai praksei.

Depozīti & Finansēšana

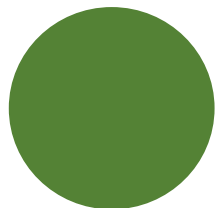

- Segto obligāciju tiesiskais regulējums – **Latvija**, Igaunija, Polija, Zviedrija.
- Kapitāla tirgius pret banku izsniegtiem aizdevumiem ekonomikas finansēšanai – **Latvija** (>90% banku aizdevumi), Lietuva (>90% banku aizdevumi), Igaunija (>90% banku aizdevumi), Zviedrija (<60% banku aizdevumi).
- Attiecība starp pieprasījuma noguldījumiem un termiņnoguldījumiem.

Latvia	Estonia	Lithuania	Sweden	Poland
80:20	84:16	89:11	90:10	49.6:50:4

Latvijas pieeja ir līdzīga kā Lietuvā un Igaunijā, taču šobrīd neatbilst labākajiem piemēriem attiecībā uz kapitāla tirgu.

Aizdevumi

- Informācija (dati) par izmaksājamiem aizdevumiem tiek apkopoti un pieejami ar privāto un/vai publisko pakalpojumu sniedzēju – **Latvijas**, Lietuvas, Zviedrijas, Polijas – starpniecību.

Lithuania	On-line
Sweden	Daily
Poland	Twice a week
Latvia	10 working days to 1 month
Estonia	On-going consultation about positive credit info

- Centralizēta (valsts līmeņa) kredītreitingu sistēma privātpersonām – Lietuvā.

Latvijā ir zemākais ziņošanas biežums.

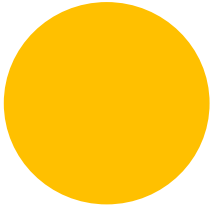
Aizdevumi

- Patēriņa kreditēšanā likumā noteikta maksimālā procentu likme papildus GPL – **Latvija**, Igaunija, Zviedrija, Polija.
- Likumā noteiktā likme attiecas arī uz kredītkartēm – **Latvija**, Igaunija, Zviedrija, Polija.
- NPL īpatsvars banku sektorā vidēji **Latvijā** (3%), Igaunijā (0,5%), Lietuvā (2%), Polijā (7%).
- Likumā noteikts pienākums paredz DSTI izvērtēšanu, ņemot vērā visus kredītus, ko izsnieguši visi licencētie (reģistrētie) kreditori – **Latvija**, Igaunija, Lietuva, Polija.

Situācija Latvijā ir līdzvērtīga reģionam.

Parādu atgūšana

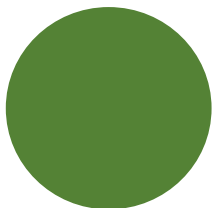

Prasības ārpustiesas parāda piedziņai attiecībā uz brīdinājuma izteikšanu parādniekam:

- Zviedrija, Polija – nosūtīts pa pastu uz parādnieka adresi.
- **Latvija**, Lietuva – parādnieka paraksts, kas apliecina brīdinājuma saņemšanu.
- **Latvija** – brīdinājuma piegādē ir jāiesaista tiesu izpildītājs vai notārs.
- Igaunija – noteikumi atšķiras atkarībā no līguma.

Likums Latvijā ir daudz stingrāks nekā reģionā.

Banku noslēpums

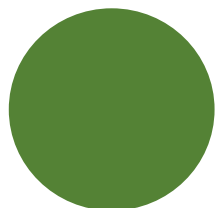

- Banku noslēpuma aizsardzības līmenis (stingrs vs. elastīgs, cik detalizēti tas tiek regulēts) – **Latvija** (8), Igaunija (8), Lietuva (8), Zviedrija (9), Polija (1).
- **Latvija**, Igaunija un Lietuva norāda, ka pēdējo piecu gadu laikā aizsardzības līmenis ir samazinājies.
- Tiesneša piekrišana vairumā gadījumu ir priekšnoteikums informācijas izpaušanai kriminālprocesā **Latvijā**, Lietuvā, Polijā, Zviedrijā.

Pieeja ir līdzīga visā reģionā.

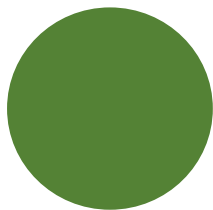
Neklātienes identifikācija (bankās)

	Latvia	Sweden	Estonia	Lithuania	Poland
Secure Video Authentication	☒		☒	☒	☒
<u>eIDAS</u> compliant solution	☒	☒	NATIONAL ID CARD	☒	IN PROGRESS
Combination of the photo of ID and selfie	☒		☒		☒
One cent payment identification	PARTLY				PARTLY

Latvijas pieeja ir elastīgākā reģionā.

Maksājumu pakalpojumi

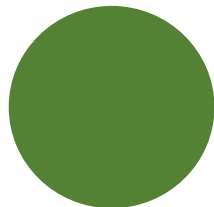
- Pieejami *zibmaksājumi* (kontu skaits) – **Latvija** (92,71%), Igaunija (89%), Lietuva (39%), Polija (80%).
- Ieviesta nozares mēroga *request-to-pay* starpbanku maksājumu infrastruktūra – Lietuva, Polija.
- Skaidras un bezskaidras naudas darījumu īpatsvars mazumtirdzniecībā.

Latvia	Estonia	Lithuania	Sweden	Poland
45:55	40:60	56:44	9:91	49.6:50:4

***Request-to-pay* tikai kļūst par nozares standartu.**

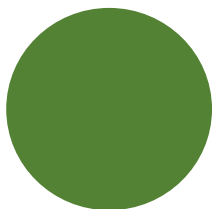
Naudas atmazgāšanas risku vide

- Zems risks – Lietuva. Vidējs risks – **Latvija**, Igaunija, Polija. Augsts risks – Zviedrija.
- Proliferācijas finansēšanas riska novērtējums ir obligāts **Latvijā**, Lietuvā, Polijā, Zviedrijā.
- Bankas apkalpo virtuālo valūtu pakalpojumu sniedzējus (VASP) Zviedrijā, Polijā.

Situācija Latvijā ir līdzvērtīga reģionam.

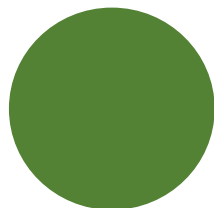
Informācijas pieejamība klientu izpētei

- Bankas var piekļūt valsts reģistriem – **Latvija**, Igaunija, Lietuva, Zviedrija, Polija.
- Bez maksas – **Latvija**, Polija.
- Patieso labuma guvēju reģistri ir **Latvijā**, Igaunijā, Lietuvā, Zviedrijā, Polijā.
- Uzticami – **Latvijā**, Lietuvā.
- Bez maksas - **Latvijā**, Igaunijā, Zviedrijā, Polijā.

Latvija ir reģiona līderis.

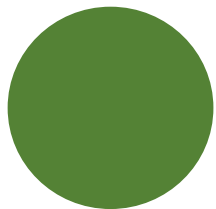
Informācijas apmaiņa labākai AML/CTF

- Kontu reģistrs (AMLD5) ieviests **Latvijā**, Igaunijā, Lietuvā, Zviedrijā..
- Bankām ir tiesības no kontu reģistra izgūt informāciju par to, ka klienta konts atrodas valstī – **Latvijā**.

Latvijas situācija kopumā ir labāka nekā reģionā.

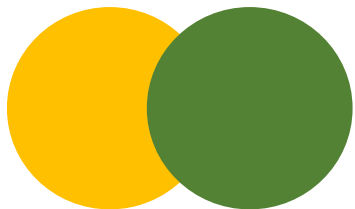
Banku atbildība par AML/CTF pārkāpumiem

- Noilgums, izņemot krimināllikumu, attiecībā uz bankām uzliktajiem naudas sodiem par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas režīma pārkāpšanu – **Latvijā**, Igaunijā, Zviedrijā.
- Visās valstīs tiek publicēta informācija par sodiem, kas piemēroti bankām par AML/CTF prasību neievērošanu.
- Pilns lēmums pieejams Igaunijā, Zviedrijā. Preses paziņojums, tikai galvenie fakti un novērojumi – **Latvijā**, Lietuvā, Polijā.

Latvijas situācija ir līdzvērtīga reģionam un atbilst labākajai praksei.

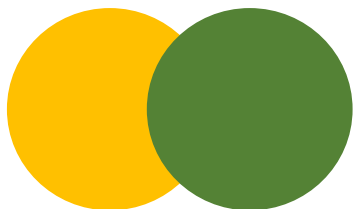
Banku darbinieku atbildība par AML/CTF pārkāpumiem

- Kriminālatbildība par pārkāpumu, veicot klienta izpēti saskaņā ar AML/CTF prasībām, bez nodoma, darbiniekam var tikt piemērota – **Latvijā**.
- Darbiniekam var tikt piemērots sods no uzraudzības iestādes puses – **Latvijā**, Igaunijā, Lietuvā, Polijā.

Latvijas pieeja ir stingrākā reģionā, taču atbilst labākajai praksei.

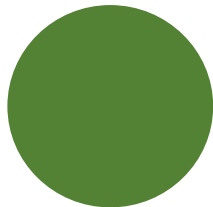
Riskos balstītā pieeja

- Riskos balstītā pieeja – **Latvija**, Igaunija, Lietuva, Polija. Noteikumos balstītā pieeja – Zviedrija.
- Bankas īpaši piesardzīgi sniedz finanšu pakalpojumus ārvalstu politiski nozīmīgām personām **Latvijā**, Igaunijā, Lietuvā, Polijā. Zviedrijā ir piesardzīgi dažu augsta riska valstu gadījumā.
- Ja patiesais labuma guvējs ir no valsts, kas nav OECD vai ES/EEZ, attiecīgais uzņēmums ir pakļauts pastāvīgai padziļinātajai izpētei neatkarīgi no faktiskās uzņēmējdarbības un citas pieejamās informācijas tikai Igaunijā.
- Regulējums, papildus AML V Direktīvā noteiktajam, kurā uzskaitītas un aprakstītas situācijas, kad bankām ir pienākums veikt padziļināto izpēti, ir **Latvijā**, Igaunijā, Lietuvā.
- Klientu izpētes laikā bankām ir pienākums identificēt, pārbaudīt un izprast visu uzņēmumu ķēdi līdz patiesajiem labuma guvējiem un iekļaut informāciju par vadītājiem **Latvijā**, Lietuvā, Zviedrijā, Polijā.
- Zviedrijā nav pienākuma dokumentēt katru ķēdes posmu.

Elastību ir iespējas uzlabot, bet kopumā Latvijas pieeja atbilst reģiona standartiem un praksei.

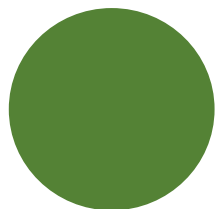
Starptautiskās un nacionālās finanšu sankcijas

- Nacionālā līmenī tiek regulētas finanšu sankcijas – **Latvija**, Igaunija, Lietuva, Zviedrija.
- Ārpus finanšu sektora finanšu sankciju režīms tiek noteikts **Latvijā**, Igaunijā, Polijā. *Lietuva un Zviedrija nesniedza atbildi uz jautājumu.*

Pieeja reģionā ir līdzīga.

ASV OFAC sankcijas

- Bankas ievēro ASV OFAC sankcijas **Latvijā**, Igaunijā, Lietuvā. Zviedrijā, Polijā bankas izlemj, vai ievērot noteikumus, pamatojoties uz saviem apsvērumiem.
- **Latvijā** ievērošanas pienākumu nosaka likums. Igaunijā un Polijā balstoties uz riska novērtējumu un ievērojot korespondentbanku prasības.
- Tikai **Latvijā** nacionālās sankciju vadlīnijas attiecas arī uz ASV OFAC noteiktajām sankcijām.

Latvija ir reģiona līderis.

Secinājumi

- ✓ Gandrīz katrā vērtētajā aspektā Latvijas pieeja ir līdzvērtīga reģiona tendencēm un atbilstoša starptautiskajiem standartiem vai labākajai praksei.
- ✓ Kopumā Latvijas finanšu sektora regulējums būtiski neatšķiras no pieejas reģionā, tāpēc primāri ir jāvērtē tā piemērošanas atbilstība un efektivitāte.
- ✓ Latvija noteikti ir līderpozīcijās informācijas pieejamības jomā klientu izpētei un starptautisko sankciju piemērošanā, kas pierādās arī pašreizējā situācijā, risinot jautājumus saistībā ar sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju.
- ✓ Parādu atgūšanas un kapitāla tirgus segmentos būtu nepieciešama sabalansētāka pieeja ar pārējo reģionu, tādejādi veicinot Latvijas konkurētspēju.

FINANŠU
NOZARES
ASOCIÁCIJA